

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

4/2025

Omatoimimatalla
Vietnamissa

Vierailulla Kuurojen
museossa

Sisältö

Pääkirjoitus: ICT-palvelut 30 vuotta.....	3
Vietnam - yksi valtio, kaksi erilaista elinympäristöä.....	4
Opastettu kierros Kuurojen museossa	8
Voiko toinen aisti korvata toista aistia?.....	12
Teemapäivä tuntoaistista	13
Puheenjohtajan palsta	15
Pohjoismaisista lehdistä poimittua	16
Muutoksia Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen etäpalveluun	18
Verohallinnon uusi yhteydenottokanava	19
Aluepalvelun uusi päivystystoiminta	19
Sokeain kuunnelpalkinto 2024 Steissiunelmille	20
Ilmoitukset.....	21

Etukansi: Jouni Naroma Vietnamissa Hanoin Trainstreetillä. Jouni Naroman kuva-arkisto.

Takakansi: Kuvia toiminnasta. Suomen Kuurosokeat ry:n kuva-arkisto.

Tuntosarvi

51. vuosikerta
ISSN 2490-1695

Julkaisija

Suomen Kuurosokeat ry

Levikki

500

Toimitus

Päätoimittaja ja taitto Anne Metsäpuro
Sisällöntuottaja Jaakko Evonen
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Vuosikerran hinta

Vuosikerta 30 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ilmainen. Yhdeksän numeroa vuodessa printtilehtenä, piste-
kirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Luetus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Mainosten hinnat

puoli sivua 140 euroa
2 x 1/2 palstaa 70 euroa
1 palsta 60 euroa
1/2 palstaa 35 euroa
1/4 palsta 20 euroa

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:
osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika

ma-pe klo 9.00–15.00

Painopaikka

Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla
www.kuurosokeat.fi.

ICT-palvelut 30 vuotta – digitalisaation aallonharjalla kuurosokeiden tukena

Suomen Kuurosokeat ry:n ICT-palveluiden perustaminen merkitsi uuden aikakauden alkua. Aluksi toiminta oli projektiluontoista, mutta 2000-luvun puolivälissä toiminta ja avustus vakinaistettiin. Ensimmäinen sovellus, DOS-pohjainen Ovi, mahdollisti sähköpostiviestien lähettämisen – aluksi vain Ovi-käyttäjien kesken, myöhemmin koko maailmaan. Kolmen vuosikymmenen aikana olemme nähneet digitaalisen kehityksen huiman harppauksen, jonka myötä tietotekniikka on noussut keskeiseksi välineeksi kommunikaatiossa – erityisesti heille, joille kuulo ja näkö eivät ole itsestään selvyyksiä.

Kommunikaatio on yhä kuurosokeiden ja kuulonäkövammaisten suurin haaste. Teknologia tarjoaa ratkaisuja, mutta vaatii myös tukea, neuvontaa ja jatkuvaa kehittämistä. ICT-palvelumme ovat olleet mahdollistamassa tätä osallisuutta – sekä opastaneet, tukevat että kehittäneet uusia käytäntöjä.

Rahoituksen osalta 30-vuotinen matkamme ei ole ollut tasainen. Vakauden vuosien jälkeen vuonna 2020 jouduimme sopeutumaan rajuihin muutoksiin. Uusi Helpdesk-palvelu syntyi tästä tilanteesta, mutta samalla supistukset toivat mukanaan haasteita. Yhä

useampi asiakas tarvitsee tukea – ja samalla toimintamme rahoitus uhkaa kaventua entisestään.

STEAn rahoitusleikkaukset haastavat järjestöjen kykyä vastata kasvaaviin tarpeisiin. Siksi tulevaisuutta ajatellen on välttämätöntä varmistaa, että ICT-palvelut säilyvät toimintakykyisinä – ehkä jopa seuraavatkin 30 vuotta. Vaikka tulevaisuus tuo tullessaan mahdollisesti tekoälyä ja neuroimplantteja, tarve kohtaamiseen, tukeen ja yhteyteen ei katoa.

Digitalisaatio tarjoaa mahdollisuuksia, mutta se myös eriyttää. Koneet eivät korvaa ihmistä. Siksi haluamme kutsua sinut mukaan – juhlistamaan menneitä ja katsomaan tulevaan. **Tervetuloa ICT-palveluiden 30-vuotisjuhlaseminaariin 18.6. Kuurosokeiden Toimintakeskukselle!** Samana päivänä järjestämme myös ICT-torin, jossa pääset tutustumaan uusimpiin apuvälineisiin.

Tule mukaan – juhlimaan, jakamaan ja rakentamaan saavutettavampaa tulevaisuutta yhdessä!

Marko Vainioma
ICT-päällikkö ■

Vietnam - yksi valtio, kaksi erilaista elinympäristöä

Teksti: Jouni Naroma
Kuvat: Jouni Naroman kuva-arkisto

Jounin kaulalla verkkopython, yksi vaarallisimmista kuristajakäärmeistä

Olin elämysmatkalla Vietnamissa helmi- ja maaliskuussa. Vietnam on nouseva matkailumaa, jossa suomalaiset vierailevat pääsääntöisesti valmismatkoilla perinteisissä rantalomakohdeissa. Itse järjestin omatoimimatkan. Ensimmäinen viikko suuntautui maan pohjoisosaan pääkaupunki Hanoiin. Sieltä siirryin 36 tuntia kestäväällä junamatkalla etelään Ho Chi Minh Cityyn, entiseen Saigoniin, jossa vietin toisen viikon.

Hanoi on enemmän kulttuurista, museoista ja buddhalaisesta uskonnosta kiinnostuneille parempi vaihtoehto kuin Saigon. Saigon on enemmän shoppailusta kiinnostuneille parempi kohde, sillä sieltä löytyy enemmän isoja kauppakeskuksia kuin Hanoista. Hanoissa on perinteinen vanha kaupunki, mutta Saigonissa sellaista ei ole. Hanojin ostospaikat sijoittuvat lähinnä vanhan kaupungin alueelle. Jokaisella tuotteella oli oma katunsa; kuten silkki-, pellava-, paperituotekatu jne. Liikkeet oli helppo löytää. Vietnamissa, jossa silkki on edullista, löytyi silkkiä myyviä liikkeitä samalta

Näkymä Saigoin Skydeckistä 49. kerroksesta

kadulta kymmenittäin. Sama koski muitakin tuoteryhmiä.

Hanoissa on myös joka viikonloppu iltana-aikaan katumarkkinat, jossa erilaisia tavaroita myydään kaduille kasa- tuissa myyntikojuissa. Markkinat ovat satoja metriä pitkiä ja väentungos on valtava. Cho Dong Xuan kauppahalli pursui tavaraa niin paljon, että kapeilla käytävillä liikkuminen oli välillä melko haastavaa. Siellä säästi sievoisen summan rahaa, jos hallitsi tinkimisen kultaisen taidon. Alkuperäisestä hintapyyynnöstä sai helposti pois 30–50 prosenttia. Sama tinkiminen toimi myös Saigoinissa, Ben Thanh Market -alueella.

Hanoiin yksi mielenkiintoisimmista kokemuksista oli vesinukketeatteri. Se on aito vietnamilainen kulttuurimuoto,

jota juuri muualta ei löydy. Ihmiset liikkuvat vesinukkeja seinän takaa narujen varassa vesialtaassa, musiikin ja tarinoiden säestäessä itse esitystä. Hanoiin yksi eriskummallisista kaduista on Trainstreet-junakatu. Nimensä mukaisesti kadun keskellä on junaraidetta, missä junia liikkuu useita päivittäin. Kadun varrella on paljon ravintoloita ja kauppoja, joita siellä ei oikeasti saisi olla. Virkavalta ei puutu asiaan, sillä yrittäjät maksavat viranomaisille "voitelurahaa" saadakseen pitää liikkeitään kielloista huolimatta.

Hanoiin tunnetuimpia nähtävyyksiä ovat myös Ho Chi Minhin mausoleumi, kirjallisuuden temppeli ja Hanoi Hiltonin vankila. Saigoinissa merkittävät nähtävyydet loistivat pois-aolollaan. Ehkä mielenkiintoisin kohde oli itsenäisyyden palatsi, mikä toimi

aikoinaan Etelä-Vietnamin presidentin virka-asuntona.

Hanoista tein kaksi kokopäiväretkeä. Toinen suuntautui Halong Bayn lähelle, joka koostuu lähes 2000 merestä nousevasta erikokoisesta vuoresta. Matkalla käytiin veneajelulla, tunnin kestävällä kierroksella Sung Sotin luolassa ja kivuttiin useampi sata porrasta Ti Top-saaren näköalatasanteelle. Toinen kokopäiväretki suuntautui Ninh Binhiin, mikä on yksi buddhalaisten tärkeimmistä pyhinvaelluskohteista. Samalla matkalla pääsimme Trang An, Bai Dinhin luonnonkauniiseen maisemaan souturetkelle. Kuljimme useiden vuorien alla kulkevien luolien läpi.

Saigonista tein yhden päiväretken, missä tutustuttiin Cu Chi-tunneleihin. Niitä käytettiin Vietnamin sodan aikana amerikkalaisia sotilaita vastaan. Tunnelit olivat todella matalia ja ahtaita. Minulle riitti 20 metrin vaellus tunnelissa, josta jalat tulivatkin jo kipeäksi. Samalla retkellä kävimme myös Mekong-joen suistossa keskellä kookospalmumetsää. Tutustuimme My Thoon -saarella mehiläisten hunajatuotantoon ja kookosmakeisten valmistukseen. Pääsimme kapealle vesireitille sampanipuuveneellä, jotka ovat Etelä-Vietnamissa yleisiä kulkuvälineitä.

Tämä matka oli yksi elämäni hienoimmista kokemuksista. Sain paljon irti Vietnamin elämäntavoista, ruokakulttuurista katuruokakierroksilla sekä liikennehuuhkista moottoripyörien ja

autojen keskellä. Teiden ylitys vaikutti melko kaoottiselta, mutta kun siihen tottui, sujui sekin melko hyvin. ■

Tran Quoc on Hanoin vanhin buddhalainen temppeli.

Jouni Hanoin kirjallisuuden temppelin edessä.

Opastettu kierros Kuurojen museossa

Teksti ja kuvat: Maria Lebedeva

Suomen Kuurosokeat ry järjesti opastetun kierroksen Kuurojen museossa Helsingin Valkealla talolla 19. maaliskuuta. Tapahtuman järjestivät palveluasiantuntija **Tytti Kauppinen** sekä kuntopiiriohjaaja **Maria Lebedeva**. Museo avattiin viime vuoden puolella, ja sen ylläpidosta vastaa Kuurojen Liitto. Opastuksen viittomakielellä tarjosi **Netta Keski-Levijoki**.

Museo sijaitsee Valkealla talolla heti pääsisäänkäynnin edessä, ja se on avoinna arkisin klo 8–16. Museoon on vapaa pääsy. Jo museon ulkopuolella kävijän huomio kiinnittyy suureen mustavalkoiseen valokuvaan Åvikin vanhasta rakennuksesta. Kuvan alosaan on lisätty valkoisin ääriiviövoin ihmishahmoja, joista yksi esittää kuurosokeaa **Frans Leijonia**. Seinällä ja

Valokuva Åvikin vanhasta rakennuksesta osana taideteosta. Tekijä: Olga Green.

museon vieressä olevilla tolzilla on voikukkakuvioita – ne symboloivat kuurojen yhteisöä, joka kukoistaa olosuhteista riippumatta.

Museon automaattiovista sisään astuttaessa vastassa on suuri näyttö, jossa pyörii viitottu video tekstityksellä. Valaistus on hämärä, ja esillä olevat esineet on korostettu spottivaloilla. Vitriineissä on esillä erilaisia esineitä, tauluja ja valokuvia, jotka kertovat kuurojen historiasta. Museon katon rajassa ripustetut kankaiset

Ääriiviivapiirustus. Pohjana Frans Leijonin ja Anna Heikelin valokuva. Tekijä: Olga Green

julisteet kuvaavat kuurojen viestinnän kehitystä.

Museo on jaettu kuuteen eri teemaan:

1. **Kuurojen koulut.** Täällä voi tutustua kuurojen koulunkäynnin historiaan. Esillä on maalaus Suomen ensimmäisestä kuurojen koulusta, jonka taiteilija **Sävele Angervo** ikuisti vuonna 1913. Lisäksi vitriinissä on pienoismalli Pietarsaaren kuurojen koulusta sekä opetuksessa käytettyjä välineitä,

Tukholmalaisen Manilla-koulun opetustaulu sormiaakkosista vuodelta 1854

kuten karttakeppi, peili ja metallikapale. Ne liittyvät aikaan, jolloin kuuroja opetettiin puhumaan.

2. Ammatillisen koulutuksen vaiheita. Kuuroille suunnattu ammatillinen koulutus kattaa monia aloja. Esimerkiksi Pietarsaaren kuurojen koulussa perehdyttiin suutarintöihin 1900-luvun alussa. Nikkarilan talouskoulussa naiset kouluttautuivat käytännön taloustöihin. Esillä on myös esineitä, kuten keskikoululaisen koululaukku ja puutyöhön liittyviä työkaluja. Lisäksi huomio kiinnittyy **Johanna Meschiin**, joka väitteli ensimmäisenä suomalaisena kuurona tohtoriksi vuonna 1998 aiheenaan taktiiliviittomakieli.

3. Yhdistystoiminta ja vaikuttamistyö. Kuurojen yhteisöllinen toiminta

on ollut aktiivista jo pitkään. Ensimmäinen kuurojen yhdistys perustettiin Turkuun vuonna 1886. Kuurojen Liitto aloitti valtakunnallisen toimintansa vuonna 1905.

4. Viittomakieli ja kulttuuri. Viittomakielen historia ja kulttuuri ovat tärkeässä roolissa. Seinällä on Tukholman Manilla-koulun vanha opetus-taulu sormiaakkosista vuodelta 1854. Vitriineissä voi tutustua viittomakielen sanakirjoihin. Katosta roikkuu ainutlaatuinen koriste: pallon muotoon asetellut **Fritz Hirnin** viittomakielen sanakirjassa olevia viittomista otettuja kuvia.

5. Koti ja perhe. Historiallisesti kuurojen perhe-elämään on vaikuttanut lainsäädäntö. Vuoden 1929

Pietarsaaren kuurojenkoulun pienoismalli.

rotuhygienialaki kielsi syntymäkuurojen väliset avioliitot, pyrkien vähentämään kuurojen määrää. Toisaalta Suomessa solmittiin jo vuonna 1863 ensimmäinen kuurojen välinen avioliitto Fritz Hirnin ja **Maria Klingenbergin** välillä. Esillä on valokuvia kuuroista aviopareista eri aikakausilta.

6. **Vapaa-aika.** Kuurojen vapaa-ajan vietto on ollut monimuotoista. Urheilu ja matkustaminen ovat olleet tärkeä osa yhteisöä. Jo 1800-luvun lopulta lähtien Malminharjulla on järjestetty harrastuskerhoja ja opintopiirejä. Esillä on **Aura Ahlbäckin** matkalaukku täynnä tarroja eri matkoilta sekä vanha bussin penkki, johon voi istahtaa ja eläytyä entisaikojen matkustustunnelmaan. ■

Fritz Hirnin valokuvia viittomista.

Voiko toinen aisti korvata toista aistia?

Teksti: Riitta Lahtinen, KT, johtava kommunikaatioasiantuntija

Otsikossa esitetty kysymys on ollut mielessäni jo vuosikymmeniä. Kun luin vuoden alussa pohjoismaista kuurosokeusmääritelmää ja kävin läpi suomenkielisten käsitteiden korjausehdotuksia, aktivoitin pohtimaan tätä kysymystä kuulonäkövammaisten, kuurosokeiden ja omaisten kanssa.

Aliarvostettu tuntoaisti

Perinteisten viiden aistin ryhmittelystä kuuleminen ja näkeminen on aina nostettu aistihierarkian kärkeen. Haju-, maku- ja tuntoaisti ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Jos pohditaan, että mitä aistia ilman eläminen on vaarallista, nouseekin tuntoaisti tärkeimmäksi aistiksi.

Tuntoaisti jakaantuu moneen eri aistimukseen, kuten lämpötilan erotteluun, kivun kokemiseen ja värinän hahmottamiseen. Lähiympäristön tutkimiseen tarvitaan tuntoaistin lisäksi liike- ja asentoaistia. Jalkojen alla oleva tieto on tärkeää liikkumisessa ja orientaatiossa (suuntautuminen), jolloin myös tasapainoaistin merkitys korostuu.

Aistien keskinäinen vuorovaikutus

Tutkijana, omaisena ja kommunikaatiomenetelmien opettajana ajattelen,

että kaikki aistit ovat keskenään vuorovaikutuksessa kehänä. Kokemus perustuukin eri tilanteissa saatujen aistitietojen yhdistelmiin. Ohjauksessa hahmotan asiakkaiden käyttämät 12 eri aistia. Huomioin erityisesti liike- ja asentoaistin, sekä näihin liittyvän tasapainoaistin. Tuntoaistista erotellen kevyen ja sosiaalisen kosketuksen, lämpötilan ja kivun.

Aktiivinen aistien tiedon hyödyntäminen vähentää tiedon pirstaleisuutta. Eri aistien käyttö tarkoittaa myös erilaista ajan käyttöä. Voin näköaistilla hahmottaa tilan nopeasti, mutta tuntoaistin kautta hahmottaminen vie paljon enemmän aikaa. Tähän liittyy myös muistin käyttäminen.

Voiko toinen aisti siis korvata toista aistia? Kuurosokeus on vaikean kuulonäkövamman aiheuttama yhdistelmä, jossa toimimaton aisti ei voi korvata toista aistia. Mutta siitä huolimatta voimme harjaannuttaa muita aisteja ja hyödyntää niiden yhdistelmiä. Käytännössä voimme käyttää erilaisia kommunikaatiomenetelmiä ja hahmottaa ympäristöä useilla eri tavoin, kuten kuvailulla. ■

Teemapäivä tuntoaistista

Teksti ja kuvat: Jaakko Evonen

Suomen Kuurosokeat ry:n Kommunikaatiopalvelut piti huhtikuussa Kuurosokeiden Toimintakeskuksella tuntoaistiin liittyvän teemapäivän. Ajatuksena oli esitellä erilaisia pelejä ja esineitä, joita pystyy käyttämään tuntoaistilla. Näitä olivat esimerkiksi ristinolla, etsi sopivat muodot -peli, yhdistä parit -peli sekä ruokailua helpottava, tunnusteltava lautanen.

Yhteisöllisyyttä ja tiedon vaihtoa

Johtavan kommunikaatioasiantuntija **Riitta Lahtisen** mukaan tapahtuman ideana oli tuoda yhteisöllisyyttä. Tavoitteena oli jakaa kokemuksia tuntoaistiin liittyvistä asioista asiakkaiden ja työntekijöiden välillä. Pelit Lahtinen oli hankkinut itse. Niitä hän käyttää haptiikan ohjaustilanteissa. Palaute tapahtumasta oli hänen mukaansa hyvin positiivista.

-Monet taktiilit, kädestä käteen viitotivat kokivat toiminnan aktivoivana. Onnistumiset saivat naurun helisemään. He toivoivat tällaista lisää jatkossa. Myös muutamat työntekijät kokivat kivana sen, että uutta esitellään. Tämä koski sitä lautasta, Lahtinen toteaa.

Itse lautasesta Lahtinen oli kuullut ikääntyvien messuilla. Hän kiinnitti

huomiota siihen, että lautasessa oli selkeä kontrasti taustaan nähden ja punaiset reunat. Lautasen käyttöä testasi sokea ihminen. Positiivista oli, että lautanen ei liikkunut vaan pysyi paikallaan käsillä tunnustelemisesta huolimatta. Lisäksi syömistä helpottaa, että liikkuvat ruoka-aineet valuvat kaltevan pinnan takia lautasen alaosaan.

-Lautasessa on haptisesti eli tuntoaistilla ja liikkeellä hahmotettavia osia, jotka helpottavat ruoan paikkojen hahmottamista lautasella ja myös ruoka aineiden löytymistä. Lautasen

Lautanen, jossa on hahmoteltavia osia.

Hilikka (oikealla) ja Sanna pelaamassa ristinolla-peliä.

korkeampi reuna estää myös ruuan putoamisen pöydälle, Lahtinen huomauttaa.

Monenlaista virikettä

Kokemusasiantuntija **Sanna Nuutinen** kertoo tapahtuman tarjonnan tietoa erilaisista virikemahdollisuuksista kuurosokeille. Esimerkkinä hän mainitsee käsillä hahmotettavan puisen palikkatestin.

Nuutiselle itselleen tuntoaistin merkitys on viime vuosina entisestään kasvanut:

-Itse ainakin huomasin näön heikentymisen, että tuntoaisti tuli entistä

tärkeämmäksi esimerkiksi värien visuaalisen hahmottamisen sijaan.

Uusia pelikokemuksia

Tapahtumassa vierailut, taktiilisti viitottava **Hilikka Hyötylä** kertoi kokemuksestaan peleistä. Ristinolla oli hänelle uusi ja vaikeakin.

-Sain hyvin tuntoaistilla selvää, kumpi (pelimerkki) oli kumpi. Alusta saisi olla tosin selkeämpi tunnustella. Täytyy materiaaliin tottua.

-Parien etsintä -pelissä meni aika pitkään, kun etsin pareja. Käytin tuntoaistia ja huomasin nopeasti, kun oli eri pari. ■

Puheenjohtajan palsta

Tervehdys kaikille!

Näin nopeasti kuukaudet kuluvat ja kohta ollaan kesän kynnyksellä! Luonto vihertää ja muuttolinnut ovat palanneet. Linnut ovat aloittaneet pesän rakentamisen ja puolison etsimisen.

Kevään tärkein tapahtuma on yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous, joka pidetään lauantaina 24.5. Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa. Kokouksen jälkeen järjestetään ensimmäistä kertaa uusille jäsenille Tervetuloa yhdistykseen -tapahtuma. Sään

Timo ja Laika-opaskoira.

salliessa vietämme tapahtumaa aisti-putarhassa, nauttien yhdessäolosta, jutustellen ja tavaten niin uusia jäseniä kuin konkareitakin. Tervetuloa mukaan!

Vietämme ICT-palveluiden 30-vuotisjuhlaa Toimintakeskuksessa keski-viikkona 18.6. Paljon onnea ICT-palveluille ja koko osaavalle tiimille! Palvelu on meille kuurosokeille elintärkeää ja maksutonta. Samoin tärkeitä ovat tietokoneet ja älypuhelimet, sillä millaista arkemme olisi ilman niitä? Olisimme ulkopuolella asioista ja kaikesta siitä tiedosta, jota voimme vastaanottaa eri laitteiden avulla. Jos laitteeseen tai sovellukseen tulee ongelma, voi asiasta ilmoittaa Helpdesk-palveluun. Se on avoinna neljänä päivänä viikossa. Apu tulee nopeastikin, riippuen voidaanko ongelma hoitaa etäpalveluna vai tarvitaanko asiantuntijaa kotiin.

Jatkossa hallituksen kokousten koosteet ilmestyvät yhtäaikaaisesti tekstinä verkkoon ja viitottuna. Tulevaisuudessa joudumme etsimään ratkaisuja viittomakielisten tiedotuksen kehittämiseksi ja rahoituksen löytämiseksi, kun yhteiskunnan tuet vähenevät.

Tervehtien **Timo Lehtonen**,
puheenjohtaja ■

Pohjoismaisista lehdistä poimittua

Seuraavassa on kaksi poimintaa norjalaisen kuuurosokeusalan järjestö LSHDB:n jäsenlehdessä Synhør 1/2025.

HALLITUKSEN KULMA

Kirjoittanut: **Åshild Johansen**

Käännös: **Anne Isokuorti**

Hyvät jäsenet ja hallituksen jäsenet,

Hyvää uutta vuotta!

Nyt elämme vuotta 2025, mutta jos katsomme taaksepäin vanhaan vuoteen 2024, se on ollut hektinen vuosi, jossa on tehty paljon poliittista työtä ja pidetty monia kokouksia ympäri Norjaa.

Koko hallitus on työskennellyt ahkerasti monien tehtävien parissa, eikä vähiten toimitusjohtajamme **Karin Andvig**, joka on työskennellyt väsymättä tietokoneen ääressä ja viettänyt lopputomasti tunteja puhelimesta. Suuri kiitos hänelle.

Asiat, joiden parissa työskentelemme edelleen tänä vuonna, ovat terveydenhuolto (kuten tulkit sairaaloissa), NKDB:n (kuurosokeiden kansallinen osaamispalvelu) ja NBSHP:n (aistivammaisten mielenterveyspalvelu) uudelleenorganisointi sekä yhteistyö Signon, CSS:n, Eikholtin,

Resurssitoimiston (yhteisötulkit), NAV:n osaston, freelance-järjestelmän yksityistämisen ja OsloMetin kanssa. On vielä paljon muutakin, mutta en voi luetella kaikkea.

Tärkein ja suurin työ liittyy tulkkaukseen: On ollut pitkä kamppailu pitää freelance-tulkit. Emme pysty pysäyttämään freelance-tulkkien yksityistämistä, minkä vuoksi on nyt erityisen tärkeää tehdä yhteistyötä muiden käyttäjäjärjestöjen, kuten HLF:n, NDF:n ja FNDB:n kanssa.

Tarjouspyyntöasiakirjoja ei ole vielä viimeistelty, ja prosessia on lykätty useita kertoja. Tammikuussa pidetyssä viimeisimmässä kokouksessamme sovimme tärkeistä kohdista, jotka mielestämme PITÄÄ sisällyttää tarjouspyyntöasiakirjoihin:

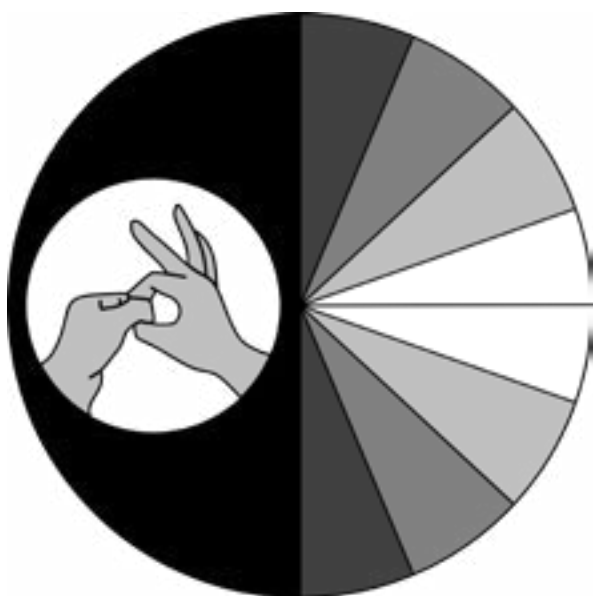
- Yksi toimittaja
- Tulkkien hyvät työ- ja palkkaehdot
- Parempi kattavuus
- Tulkkien mahdollisuudet kehittyä
- Yhtäläinen kattavuus koko maassa
- Kirjallinen viestintä, myös tulkkkaus!
- Digitaalinen avustaminen (on seurattava teknologisen yhteiskunnan kehitystä).
- Työaikamääräykset (työaikamääräyksiä on voitava myös rikkoa!)
- Kaikkien tilausten on kuljettava NAV:n kautta

Haluan kiittää kaikkia, jotka ovat auttaneet meitä, ja heitä on paljon. Tärkeimpiä kaikista ovat freelance-tulkit, jotka ovat opastaneet meitä monissa vaikeissa kokouksissa, eikä vähiten te, jäsenemme, jotka olette kannustaneet meitä jatkamaan työtämme!

Uusi vuosi on jo pitkällä, ja monet uudet tehtävät odottavat suorittamista. Ajatelkaa meitä ja LSHDB:n hallitusta ja antakaa meille voimia jatkaa ikuista taistelua tulkikumppanien saatavuuden puolesta. Suuri kiitos!

Lopuksi toivotan sinulle lukijana upeaa talvea eteenpäin!

Ystävällisin terveisin, Åshild Johansen
LSHDB:n hallituksen puheenjohtaja

LSHDB

Vinkkikortti

Kirjoittanut: **Cor van der Lijcke**

Käännös: **ChatGPT**

Alankomaissa on kehitetty vinkkikortti, joka auttaa kommunikoimaan paremmin henkilöiden kanssa, joilla on sekä näkö- että kuulohaasteita. Tämä vinkkikortti antaa käytännön neuvoja, kuinka aloittaa, käydä läpi ja päättää keskusteluja kuurosokeiden henkilöiden kanssa.

Suosittelun mukaan:

- Ota yhteyttä sanomalla nimesi tai laita käsi olalle.
- Varmista, että kasvoissa on hyvä valaistus.
- Kysy mieluista kommunikaatiotapaa.
- Käytä lyhyitä lauseita.
- Puhu rauhallisesti ja selkeästi.
- Tarkista säännöllisesti, onko sanomasi ymmärretty.
- Kerro toiselle, jos menet pois ja ilmoita, kun palaat.

Voisiko tällaisen vinkkikortin käyttöönotto olla hyvä idea Norjassa? ■

Muutoksia Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen etäpalveluun

Kelan Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen etäpalvelu on uudistunut. Asiakkaiden pitää jatkossa kirjautua palveluun vahvasti tunnistautuneena pankkitunnuksia tai mobiilivarmennetta käyttäen. Muutos parantaa palvelun sujuvuutta ja luotettavuutta.

Kelan Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen etäpalvelussa asiakas voi asioida ilman ajanvarausta ja tehdä esimerkiksi tulkkauksilauksen, antaa lisätietoja tilauksesta tai saada neuvontaa. Etäpalvelua voi käyttää myös lyhyisiin etätulkkauksiin. Etäpalvelussa voi asioida suomalaisella viittomakielellä sekä puhutulla suomella ja ruotsilla.

Etäpalvelun ohjelmisto uudistui 27.1.2025. Suurin muutos asiakkaille on vahva tunnistautuminen, joka tarkoittaa sisäänkirjautumista pankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella. Vaikka tämä vaatii muutaman lisäklikkauksen, tavoitteena on tarjota sujuvampaa ja luotettavampaa palvelua.

– Etäpalvelun pitää olla teknisesti toimiva sekä tulkkauksen että asiakaspalvelun näkökulmasta, jotta sen käyttö on kaikille osapuolille miellyttävää ja sujuvaa, Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen päällikkö **Sari Paloposki** sanoo.

Vaikka käytettävä ohjelmisto muuttuu, palvelun konsepti pysyy samana. Etäpalvelussa voi asioida aivan samaan tapaan kuin aikaisemminkin. Tunnistautumisen lisäksi keskeisin uudistus on chattialoitus. Jatkossa etäpalvelun käyttö aloitetaan chatin kautta. Chattialoitus on käytössä myös silloin, jos asiakas tekee etäpalvelussa ajanvarauksella hakemuksen suomalaisella viittomakielellä.

Etäpalvelun käytön uudet ominaisuudet:

1. Tunnistautuminen: Asiakkaat tunnistautuvat palveluun pankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella.
2. Chattialoitus: Etäpalvelun käyttö alkaa chatin kautta. Chatti-ikkunassa asiakas näkee jonotiedotteet ja jonotilanteen.
3. Käytettävyys: Uusi ohjelmisto on helppokäyttöinen sekä asiakkaille että Kelan asiantuntijoille.

Lähde: Kelan tiedote ■

Verohallinnon uusi yhteydenottokanava

Verohallinto on julkaissut ohjeen henkilöille, jotka eivät voi asioida puhelinpalvelussa itse tai esimerkiksi tulkin välityksellä.

Jos henkilöllä on kuulo- tai puhevamma, hän voi ottaa Verohallintoon yhteyttä esimerkiksi lähettämällä yhteydenottopyynnön sähköpostitse. Tällä tavalla hän saa asiansa vireille. Yhteydenoton perusteella Verohallinnon

virkaileija voi avata viestitoiminnon OmaVerossa, jossa asian käsittely jatkuu tietoturvallisesti.

Tukea veroasioiden hoitamiseen saa jatkossakin vero.fi:stä ja chattibotti Virtaselta. Virtanen osaa vastata yleisimpiin kysymyksiin veroasioista ja OmaVerosta. Chattibotti toimii sekä OmaVerossa että vero.fi:ssä. ■

Aluepalvelun uusi päivystystoiminta

Aluepalveluihin on avattu uusi päivystys, joka on tarkoitettu kiireellisiin ja lyhyisiin yhteydenottoihin. Voit olla yhteydessä esimerkiksi seuraavissa asioissa:

- Et tiedä, mistä saisit apua johonkin asiaan.
- Jos tarvitset yleistä neuvontaa tai tietoa esimerkiksi johonkin palveluun liittyen.
- Tarvitset esimerkiksi puhelinnumeron tai lomakkeen, jonka päivystäjä voi sinulle lähettää.

Aluepäivystyksessä päivystävät palveluasiantuntijat, järjestöpäällikkö ja kurssisuunnittelija. Jos asia vaatii enemmän selvittelyä, asiaasi hoitaa oman alueesi palveluasiantuntija. Voit joko olla häneen yhteydessä tai

tehtävä siirretään päivystyksestä hänelle.

Palveluasiantuntijaasi voit olla samalla tavalla yhteydessä kuin ennenkin. Tämä päivystys on lisäpalvelu, jolla voit kiireellisessä tilanteessa tavoittaa palveluasiantuntijan auttamaan sinua, jos et tavoita oman alueesi palveluasiantuntijaa.

Päivystys on avoinna ma–to klo 9–12. Arkipyhinä päivystys on kiinni.

Yhteystiedot: puhelin 044 747 4454, aluepäivystys@kuurosokeat.fi

Numeroon ei voi lähettää tekstiviestejä, ei lähettää tai soittaa WhatsApp-sovelluksella eikä jättää vastaajaviestiä. ■

Sokeain kuunnelmapalkinto 2024

Steissiunelmille

Näkövammaisten liiton tiedote

Steissiunelmia on saanut Sokeain kuunnelmapalkinnon vuoden 2024 parhaana kotimaisena kuunnelmana. Lisäksi Näkövammaisten Kulttuuripalvelu palkitsi Radioteatterin tuotantoassistentti **Tuula Hyttisen** Pöllöpalkinnolla.

Steissiunelmia-kuunnelma on tehty osana Svenska Ylen ja Teatterikorkeakoulun ruotsinkielisen näyttelijäntaitenkoulutuksen kuunnelmakurssia. Konsepti, haastattelut ja käsikirjoitus ovat **Eva-Maria Koskisen** ja **Anna-Sofia Nylundin**. Kuunnelman on ohjannut **Jessica Edén** ja dramatisoinut **Are Nikkinen**. Äänisuunnittelusta vastaa **Niko Ingman**. Vastaava tuottaja on **Marina Meinander**.

Steissiunelmia on äänikävely Helsingin rautatieasemalla. Kertojan ohjeistamaa reittiä seuraamalla kuuli- ja pääsee kohtaamaan hyvin erilaisia ihmisiä, jotka kertovat unelmistaan, itsestään ja elämäntilanteestaan näyttelijöiden tulkitsemina. Sokeain kuunnelmaraati kiittää opiskelijoita omaperäisestä aihevalinnasta ja kuunnelman innostuneesta toteutuksesta. Monikielisyys rikastaa toteutusta.

Kuunnelmaraadin esityksestä Näkövammaisten Kulttuuripalvelu jakaa Pöllöpalkinnon Radioteatterissa pitkään tuotantoassistenttina työskennelleelle Tuula Hyttiselle. Pöllöpalkinto myönnetään henkilölle, joka työsäään on merkittäväällä tavalla edistänyt kulttuurin saavutettavuutta näkövammaisille ihmisille. Hyttisen alan tuntemus ja pitkä kokemus on ollut Sokeain kuunnelmaraadin ja Näkövammaisten Kulttuuripalvelun kuunnelmafestivaalin käytettävissä vuosikymmenten ajan.

Sokeain kuunnelmapalkinto jaetaan nyt 58. kerran. Voittajan valitsee viisi-jäseninen raati, joka koostuu kuunnelmista innostuneista ja niitä aktiivisesti kuuntelevista sokeista ja heikkonäköisistä ihmisistä. Raadin taustayhteisö on valtakunnallinen kulttuuriyhdistys Näkövammaisten Kulttuuripalvelu.

Voittaja valittiin Ylen vuonna 2024 radiokanavilla ja Yle Arenassa esittämistä kotimaisista kuunnelmista. Steissiunelmia voi kuunnella Yle Arenassa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. ■

Näkövammaisten liitto

Kuurosokeiden kerhot

Satakunta

Aika ja paikka: ke 11.6., Pyhämaa

Kerhon kesäretki. Auto lähtee Ulvilasta klo 08.40 ja Porista vanhalta linja-autostasemalta klo 9. Mukaan pääsee matkan varrelta ja Eurasta linja-autostasemalta. Ilmoita, jos tulet kyytiin matkan varrelta. Olemme takaisin Porissa klo 19 ja Ulvilassa klo 19.20.

Pyhämaa sijaitsee länsirannikolla Varsinais-Suomen ja Satakunnan rajalla.

Huom. Retkelle ei tule mukaan turkulaisia. Olen hoitanut asian Maritan kanssa. Ensi vuodeksi on tulossa yhteinen kerhotapahtuma.

Ilmoita tulostasi Sainille, myös tieto tulkista tai avustajasta, 14.5. mennessä: puh. 0400 532 413 tai saini.lepisto@gmail.com

Terveisin Saini

Tampere

Aika: ti 27.5. klo 12.30–15

Paikka: VTS Ristontalo, Frans Leijon-sali, Valtaraitti 9, Tampere

Aihe: Kuulonäkövammaisen asiakas lennolla. Kerholaiset ovat tervetulleita osallistumaan Finnairin ja Finavian kanssa Teams-keskusteluun aiheesta miten kuulonäkövammaiset on huomioitu lentokentillä ja miten pitäisi huomioida.

Suomen Kuurosokeat ry ja Kuurojen Liitto ry laativat ohjeen kuulonäkövammaisen ja viittomakielisen asiakkaan kohtaamisesta kentällä. Ohje esitellään tilaisuudessa. Finavian ja Finnairin edustajat kertovat, millaisin toimin he pyrkivät vastaamaan kaikkien matkustajien turvalliseen matkustamiseen.

Kokemuspuheenvuorossa paljon matkustava kuulonäkövammaisen henkilö kertoo matkanteon kulmakivistä.

Ei yleistulkkausta, tilaa tarvittaessa oma tulkki mukaan!

Tervetuloa!

Uusimaa

Aika: ke 28.5. klo. 13.30–16.30

Paikka: Helkan Tupa, Haagan Urheilutie 12, Helsinki

Kevätkauden viimeinen kerho. Saamme vieraaksi Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikaatiopalveluista johtavan kommunikaatioasiantuntija Riitta Lahtisen.

Aiheina mm.:

-Kommunikaatiopalvelut; ajankoh-
taista

-Kiinnostaisiko ohjata Humakin ja
Diakin viittomakielen tulkkiopiskelijoi-
ta aidoissa tilanteissa?

-Mitä uutta älyvaatekehittämissä?

-Kommunikaatio-alue avoinna kes-
kustelulle.

-Pienimuotoista kokeilua kommuni-
kaation alueelta.

Tarjolla on kahvia/teetä sekä pientä
purtavaa, joten otathan 2 euroa mu-
kaan. Tarjoilujen vuoksi ilmoittautu-
minen kerhonvetäjälle viimeistään ma
26.5. mennessä: puhelin/tekstiviestit
040 757 5179, sähköposti martti.avi-
la@kolumbus.fi

Jos tarvitset tulkkia, tilaa oma tulkki
mukaan.

Tervetuloa viihtymään ja oppimaan
uutta kommunikaation mahdollisuuksista!

ICT-koulutus

Tietoisku-koulutukset

Koulutukset järjestetään Teams-etä-
yhteydellä klo 14–15.

Ti 22.4. Reseptien uusiminen inter-
netissä: Käymme tunnin aikana läpi,
kuinka reseptin uusiminen tapahtuu
sähköisessä OmaKanta-palvelussa.

Ti 6.5. Kuvakaappaus: Tutustumme
tapoihin napata kuva omalta tietoko-
neen ruudulta.

Ti 20.5. Windows 11- näppäinkomen-
toja: Perehdymme Windows 11:n käyt-
töä helpottaviin perusnäppäinkomen-
toihin.

Ti 3.6. Victor Reader: Pikaopastus Vic-
tor Reader-lukijalaitteen käyttöön.

Linkki koulutukseen löytyy Suomen
Kuurosokeat ry:n nettisivujen tapahtu-
makalenterista.

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy
viikolla 23/2025. Aineisto pyyde-
tään toimittamaan toimitukseen
12.5. mennessä.

Kurssit ja tapahtumat

Nuorten tapahtuma

Aika: tiistai–torstai 12.–14.8.

Paikka: Liikuntakeskus Pajulahti, Lahti

Kohderyhmä: 18–40-vuotiaat kuulonäkövammaiset ja kuurosokeat henkilöt

Sisältö: Tapahtuma antaa mahdollisuuden uusille kaverisuhteille. Vertaisryhmissä keskustellaan ja jaetaan kokemuksia esimerkiksi opiskelusta ja työelämästä. Koetaan yhdessä myös liikunnan iloa. Mukana on myös vertaisohjaaja.

Haku 17.6. mennessä

Voimavaroja yksinasuville

Aika: tiistai–perjantai 26.–29.8.

Paikka: Kylpylähotelli Peurunka, Laukaa

Kohderyhmä: yksinasuvat 18–65-vuotiaat kuurosokeat ja kuulonäkövammaiset

Sisältö: Vertaisryhmässä käsitellään kuulonäkövammaisuuden vaikutuksia arjessa jaksamiseen. Hyvinvointia vahvistetaan harrastuskokemusten kautta. Tavoitteena on voimavarojen

vahvistuminen vertaisryhmän ja keuhollisen ilmaisun avulla.

Haku: 17.6. mennessä

Mielen ja kehon hyvinvointikurssi senioreille

Aika: tiistai–perjantai 16.–19.9.

Paikka: Kuurosokeiden Toimintakeskus, Tampere

Kohderyhmä: Yli 65-vuotiaat kuulonäkövammaiset ja kuurosokeat henkilöt

Sisältö: Kurssilla kannustetaan ja ohjataan huolehtimaan omasta hyvinvoinnista kokonaisvaltaisesti. Vertaisryhmässä pohditaan muistin ja ihmissuhteiden vaikutusta elämään, ja kuinka saada arkeen sisältöä. Kurssilla käydään läpi ikäihmisille tarkoitettuja palveluja ja apuvälineitä.

Haku: 17.6. mennessä

Hakeminen

Kursseille haetaan sähköisen linkin kautta osoitteessa www.kuurosokeat.fi/kurssit. Vaihtoehtoisesti voi hakea paperilomakkeella, joka lähetetään osoitteeseen Suomen Kuurosokeat ry, Sanna Säämäki, Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.

Lisätiedot: kurssisuunnittelija Sanna Säämäki, 044 491 6495, sanna.saamaki@kuurosokeat.fi. ■

Haluatko tukea toimintaamme?

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

Kuukausilahjoittajaksi voi ryhtyä kahdella eri tavalla. Voitte maksaa säännöllisesti haluamanne summan varainhankinnan tilillemme OP FI56 5541 2820 0125 82 viesti-tiedolla "Kuukausilahjoitus" tai viitenummerolla 19716.

Voitte myös lähettää meille laskutustiedot eli nimi ja yhteystiedot sekä toivottu kuukausilahjoituksen summa ja eräpäivä. Näillä tiedoilla lähetämme laskun, jonka voi lisätä eLaskuksi omassa verkkopankissa.

MobilePay numero 38111

Rahankeräyslupa: RA/2021/1740 on voimassa 1.1.2022 alkaen toistaiseksi koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040 651 2511

